

Sint-Walburgakerk, een nieuwe toekomst.

Het bleek een feit te zijn: einde 2014 zou de Sint-Walburgaparochie verdwijnen als parochie en zou de kerk aan de eredienst worden onttrokken en aan de eigenaar – de stad Brugge – worden teruggegeven. Het eerste is gebeurd, het tweede is, onder meer door de actie die we hebben ondernomen, vertraagd.

Dergelijke evolutie is te begrijpen. De historische binnenstad, met ongeveer 25.000 bestendige inwoners (en 5 à 10.000 wisselende bewoners in hotels, gastenkamers, studentenhuizen, enz.) heeft met zeven parochiekerken te veel kerkelijke onderverdelingen, die niet meer beantwoorden noch aan het aantal priesters dat ter beschikking kan worden gesteld, noch aan de vraag vanwege de gelovige bevolking. Daarbij speelt ook het stadsbestuur een rol, dat voorstander is om het aantal kerkfabrieken waar jaarlijkse betoelaging moet aan gegeven worden, te verminderen.

Een viertal parochies in de binnenstad zal op termijn wellicht voldoende zijn. Men moet er immers ook rekening mee houden dat heel wat gebedsoorden, buiten de parochiekerken, actieve (en succesvolle) eredienstbeoefening aanbieden (o.m. H.Bloedbasiliek, Begijnhof, Potterie, Engels klooster, kerken van de paters karmelieten en kapucijnen). Ook in dit segment van zelfstandige bedehuizen zijn er al heel wat verdwenen (Coletienen, Redemptoristinnen, Sint-Godelieveabdij, Jezuïetenkerk, Sint-Janshospitaal, enz.). Het is te vrezen dat ook hier nog niet het einde van de sluitingen is bereikt.

Dat men in dit perspectief het besluit neemt om de Sint-Walburgakerk als parochie op te heffen, lijkt dan ook redelijk. Twee andere nabijgelegen monumentale kerken (Sint-Anna en Sint-Gillis) zijn voldoende.

De historische en architecturale betekenis van Sint-Walburga.

De Sint-Walburgakerk draagt een meervoudige geschiedenis mee:

- Opggericht als jezuïetenkerk, heeft ze die bestemming gehad tot in 1773,
- In vervanging van de eeuwenoude Sint-Walburgakerk, die werd afgebroken in 1780, heeft ze haar rol gespeeld als parochiekerk,
- Na de episode waarin ze diende als 'Tempel van de Wet' heeft ze opnieuw twee eeuwen lang als bidplaats gediend, eerst als Sint-Donaaskathedraal, dan als parochiekerk voor de parochie Sint-Walburga.

Ze neemt daarbij een bijzondere plek in binnen het Brugse monumentale patrimonium. Daar waar verschillende monumentale kerken in de vroege of late middeleeuwen zijn gebouwd en hiervan de stempel dragen, is Sint-Walburga een barokkerk, en dan van een uitzonderlijke allure, als jezuïetenkerk.

Dit stelt een bijzonder probleem indien men dit gebouw zou onttrekken aan de eredienst en voor profaan gebruik zou bestemmen.. In dit geval zou ze onvermijdelijk moeten

ontdaan worden van alle religieuze attributen (altaren en vooral hoofdaltaar met het Suvéeschilderij, communiebank, biechtstoelen, preekstoel, doopvont, enz.). Als men een gotische kerk leeghaalt en gebruikt voor een profane bestemming, dan zal men hierbij nog altijd een bepaalde religieuze sfeer onderkennen. Voor een barokgebouw is dat anders: eenmaal de religieuze aankleding verdwenen, blijft er niet veel religieuze wijding meer over en zal men eerder met een lege 'schuur' of 'halle' te maken hebben.

Bij verkoop zal men trouwens geconfronteerd worden met de verplichting alles wat als onroerend door bestemming mee met de kerk beschermd is, ter plekke te bewaren, zo niet een declassering te bekomen, of minstens een toestemming tot verhuizen naar elders. Men kan voorspellen dat dit heel wat stof zou doen opwaaien. Anderzijds is het moeilijk denkbaar dat een nieuwe eigenaar met een profane bestemming, zomaar de religieuze aankleding zal willen of kunnen bewaren.

Het is dan ook ons doel de kerk bewaard te zien als een religieus gebouw, bestuurd door een kerkfabriek en ter beschikking van de geloofsgemeenschap.

Voorstel: museum en gediversifieerde bestemming

Om daarnaast een passende bestemming te geven aan de kerk, die meteen ook een opbrengst kan verzekeren, stellen we voor ze de voornaamste bestemming te geven van museum van religieuze (barok)kunst. De argumentatie hiervoor luidt als volgt:

- 1) Brugge is een geschikte stad voor een dergelijk museum. Er zijn in de voorbije twintig jaar talrijke privé-musea opgericht (bier, friet, chocolade, diamant, lampen recent nog foltermuseum) en die doen het klaarblijkelijk allemaal goed, zonder toelagen van de overheid.
- 2) Het is aan te bevelen dat een zo merkwaardige kerk niet in privé handen zou komen en ontoegankelijk zou worden voor het brede publiek.
- 3) De Sint-Walburgakerk is, zonder veel wijziging te moeten ondergaan, op zich al een merkwaardig geheel dat het bezoeken waard is. Indien zowel in de middenbeuk als in de zijbeuken bijkomend kasten met merkwaardige voorwerpen kunnen worden aangebracht, dan wordt het een museum waarvoor terecht internationaal kan publiciteit worden gemaakt.
- 4) Ook in de reserves van de kerk zijn schatten te ontdekken. Daarbij zouden ook stukken uit de reserves en sacristieën van andere (Brugse) kerken in dit museum een passende plaats kunnen vinden.
- 5) De kerk moet ook mogelijkheid bieden voor prestigieuze gelegenheidstentoonstellingen.

Concrete uitvoering

We zien de omvorming van de kerk tot museum als volgt:

- 1) er is een vzw opgericht die de rechten en plichten over het gebouw wil overnemen, onder de vorm van erfpacht of huur. De inboedel blijft eigendom van de kerkgemeenschap (vertegenwoordigd door de kerkfabriek) en wordt in

bruikleen aan deze vzw toevertrouwd. Niets mag hieruit vervreemd worden, tenzij na goedkeuring van de kerkelijke overheid.

- 2) De vzw brengt een aantal mensen samen die de kennis en overtuiging hebben om het nagestreefde doel te realiseren.
- 3) Een groep mensen wordt (naar het voorbeeld van vele gelijkaardige initiatieven in het buitenland) verzameld in een vorm van 'broederschap', bereid een aantal uren per week voor de bewaking in te staan (belangloze medewerking is uiteraard een cruciaal punt voor de haalbaarheid).
- 4) De opbrengst moet o.m. toelaten de stadstoelage te vervangen (thans ongeveer 50.000 euro) en alle kosten door de vzw te kunnen doen opbrengen, met uitzondering uiteraard van de kosten voor de overheid die voortvloeien uit de status van beschermd monument.
- 5) Een paar bezoldigde medewerkers zijn noodzakelijk: een conservator die voor de goede organisatie en bewaring zorgt en een huisbewaarder die de materiële opvolging verzekert (openen en sluiten, veiligheid, verlichting, verwarming, kuisbeurten, enz.).

Mogelijke samenwerking.

Er kan wellicht gevreesd worden dat de Sint-Walburgakerk te ver buiten het 'toeristisch circuit' ligt om voldoende bezoekers aan te trekken.

Dit is maar een half bezwaar want ook het frietmuseum en a fortiori het chocolade- en lampenmuseum liggen buiten dit circuit en kennen toch een bevredigende toeloop.

Het komt er op aan via aanwezigheid in de reisgidsen, via digitale bekendmaking en eigen webstek, via medewerking van de toeristische gidsenverenigingen, de geïnteresseerde bezoekers op het spoor te doen komen van dit museum. Ze zullen dan al, nog voor ze naar Brugge komen, Sint-Walburga als een te bezoeken plek hebben aangestipt. Het lijkt toch niet een overdreven verwachting als men vooropstelt dat er van de enkele miljoenen toeristen die per jaar Brugge bezoeken, een 35 à 50.000 de weg naar Sint-Walburga zouden vinden.

We voegen hier nog een voorstel aan toe. Er is namelijk al een betalend religieus museum in Brugge, dat sinds enkele jaren bestaat in een deel van de Onze-Lieve-Vrouwekerk en dat contractueel in handen is gegeven aan de stedelijke musea.

Het voorstel is om deze afspraak te beëindigen, en van de musea in de O.-L.-Vrouwekerk en in de Sint-Walburgakerk één geheel te maken. Niet alleen kan dit ruimere financiële armslag geven, o.m. voor bezoldiging van vaste medewerkers, maar ook kan voor beide musea samen geadverteerd worden onder de naam van 'Religieuze schatten in Brugge' of iets dergelijks. Het aanbieden van tickets voor de beide musea samen, ligt voor de hand.

Andere activiteiten

- 1) Het is de bedoeling de kerkelijke overheid aan te moedigen om de Sint-Walburgakerk niet aan de eredienst te onttrekken. Er kan zeker niets op tegen zijn de mogelijkheid te laten dat nog kerkdiensten plaats vinden. Die worden immers toegelaten in allerhande niet-kerkelijke gebouwen of in openlucht, zodat het geen probleem kan zijn om ook dit majestueuze gebouw nog bij tijd en wijle voor kerkelijke plechtigheden te gebruiken. Het zal meteen de betrokkenheid van de kerkgemeenschap bij het gebouw bestendigen, de authenticiteit van de kerk helpen bewaren en mogelijke toekomstige evoluties openhouden. Huwelijken moeten er mogelijk blijven; begrafenissen, o.m. van oud-parochianen, eveneens.
- 2) Andere activiteiten die zullen mogelijk zijn:
 - Zittingen georganiseerd door het Europacollege of andere instanties
 - Concerten (Festival van Vlaanderen of andere)
 - Andere activiteiten, naarmate ze zich aanbieden.
- 3) In de historische Brugse kerken wordt thans aanwezigheid en bewaking georganiseerd. Het zal ongetwijfeld niet onmogelijk zijn om tussen de tot museum omgevormde kerken en de 'gewone' parochiekerken de passende afspraken te maken.

Geleverde inspanningen tot op heden

- 1) Een eerste activiteit bestond erin een nota rond te sturen naar mogelijks in de Sint-Walburgakerk geïnteresseerde personen, hoofdzakelijk Bruggelingen. Dit gebeurde uitsluitend langs elektronische weg. Meer dan 170 personen (d.w.z. praktisch iedereen die werd aangeschreven) betuigde tot op heden zijn instemming met de nota, en een lijst van 'sympathisanten' werd opgesteld.
- 2) Aan de sympathisanten werd een uitnodiging gestuurd om mee te werken aan de stichting van een vzw. Zes en twintig onder hen verklaarden zich spontaan bereid om hieraan mee te werken. Statuten werden door een paar juristen-sympathisanten opgesteld en op 13 augustus 2015 werd de vzw opgericht. Meteen werd ook een raad van bestuur verkozen. Op de stichtingsvergadering was de voorzitter van de kerkfabriek Luc De Schepper aanwezig, en konden de stichters de eenheid van gedachten vaststellen tussen de kerkfabriek en de vzw.
- 3) Een bezoek aan de bisschop van Brugge bracht de verzekering mee dat niet zou worden overgegaan tot het onttrekken van de kerk aan de eredienst, indien aan de gestelde voorwaarden (oprichting vzw, contract met de kerkfabriek) wordt voldaan. Nadien bleek dit toch niet zo simpel.
- 4) In de eerstkomende weken wordt verder gewerkt aan de praktische uitvoering (contract, begroting, enz) en aan een zo stevig mogelijk dossier waarmee

naar de nieuwe bisschop zal worden getrokken om zijn goedkeuring te krijgen.